

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת לתינוקות בבית
במכשיר זהה לבית החולים

עריכת ברית מילה לתינוקות.
ומבוגרים בחדרי ניתוח
בישראל ובמדינת חבר העמים

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

עריכת ברית מילה
לתינוקות ומבוגרים
בחדרי ניתוח
בארץ ובעולם

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת תולדות

תשפ"ד

מהספר פניני הברית

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמרו אם כן למה זה אנכי.
(כה כב) ולכאורה הוה ליה למימר למה היה לי הריון,
כפירש"י ז"ל, ונראה לומר לפי מה שכתבתי לפרש
הפסוק (משלי י) בן חכם ישמח אב וכן כסיל תוגת אמו.
דנודע כי האיש מצווה לקיים מצות פרו ורבו ואין לו
לחקור עתידות אם הבנים יהיו טובים או לא, כמו
שאמר ישעיה הנביא לחזקיהו המלך (ברכות י). בהדי
כבשי רחמנא למה לך, דבין כך ובין כך צריך הוא לקיים
מצות פרו ורבו, אבל האשה אינה מצווה על מצות פרו
ורבו, ולזה אם הבן הוא מושלם במעלות טובות, אז הוא
לאביו כמציאה וחיביב ביותר, אבל לא לאם, כי לא היתה
חייבת להוליד בנים, וזה שאמר הכתוב בן חכם ישמח
אב. דייקא, ובן כסיל תוגת אמו. כי לאשה יש צער ביותר
על בן שאינו כהוגן, והנה פירש"י ז"ל ויתרוצצו הבנים
בקרבה. כשעברה רבקה על פתחי עבודה זרה, היה עשו
מפרכס לצאת, והבינה רבקה שזה יהיה בן רשע, ולזה
אמרה אם כן למה זה אנכי. פי' הבן שהוא רשע למה לי,
כנ"ל ואתי שפיר, ובזה יתפרש על נכון מה שאומרים
אלהינו ואלהי אבותינו קיים את הילד הזה לאביו ולאמו
וכו', ולכאורה הוה ליה למימר קיים את הילד הזה
לאבותיו, או להוריו, שזו תיבה הכוללת אביו ואמו, אלא
רצה לומר שגם לאמו אשר היא רוצה דוקא בבן טוב, על
אופן זה יתקיים הולד ויגדל כנ"ל ואתי שפיר: (צדקת
יוסף)

ברית מביא בריתות

הפרשה פותחת במילים ואלה תולדות... אברהם
הוליד את יצחק, וביאר המדרש (פסיקתא) לאחר
שנימול ונקרא שמו אברהם - הוליד את יצחק.
הרבה פעמים אנחנו זוכים לראות התרחשויות
כאלה המלוות לבריתות שמאחרי הברית נפתח
השפע לטובה.

לפני כחמש עשר שנים מלנו יהודי מבוגר, ובזכות
שהיה בשמחה השפיע גם על שתי אחיו שימולו,
ואחר כך נולד תינוק לאחד מהאחים וזכינו
לערוך לו ברית מילה בביתם בבאר שבע, ומאד
התלהבו מקיום המצוה, ואחר כך קיימנו מצוות
פדיון הבן בגיל 30 ימים ביד רחבה בבית יהודי
אוהב חסד בירושלים, וכעבור 13 שנה הם הודיעו
שזכור להם לטובה שמחת הברית ובאו לבית
הכנסת לקבל עליה לתורה!!! והשבוע ברוך השם
עוד תינוק מהמשפחה זכה להכנס בבריתו של
אברהם אבינו, ורואים האיך מצוה מביאה עוד
מצוה והברית משפיעה השפעות קדושות על
האדם.

בברכה

המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

מהנעשה ונשמע

בשבוע החולף זכינו לערוך ברית מילה ליהודי מבוגר
בגיל 38 במדינת הונגריה ונקרא שמו בישראל
אלכסנדר.

נולד בהרסון שבאוקראינה ועבר לקייב והיה מעורב
בקהילה היהודית, ובמלחמה עם רוסיה ברח לספרד,
ידידו שברח מהמלחמה להונגריה שכנע אותו לקיים את
מצוות הברית, והזמינו לקהילתו בהונגריה לשמח
בשמחת עם ישראל בהכנסתו בבריתו של אברהם אבינו,
ואף זכה להיות הסנדק, בשמחת הברית הנימול כל כך
התרגש והבטיח לשכנע את חבריו שגם יזכו למצוה הזאת
שקיבלו עליהם בשמחה.

ותלך לדרוש את ה' וגו' שני גוים בבטןך וגו'. מכאן פסק
שיש לתלמידי חכמים לדרוש בשמחה של מצוה כגון בסעודת
ברית מילה או סעודת נישואין: (פירושים ופסקים לר'
אביגדור ז"ל מעלי התוספות)

ממעידך יפרדו. מכאן אנו לומדים שנולד יעקב מהול, חד גזור
וחד לא גזור. (שהרי מן הבטן נפרד מעשו, תוספות על
התורה) זה אחד מייג שנולדו מהולים: (מדרש תהילים
מזמור ט)

ויצא הראשון אדמוני. (כה כה) מדרש, כשראהו אביו, אמר

עדיין לא נבלע בו דמיו ולא רצה למולו לשמונה ימים, כדאמרינן גבי מעשה דשתי נשים שבאו לפני נתן הבבלי וכו', כשעבר שנה או שנתיים וראה יצחק שלא החליף מראיתו ידע שזו תולדתו, ואפילו הכי לא מל אותו, אמר הואיל ולא מלתי אותו לשמנה כמוני אמתין עד שיהיה בן י"ג כמו ישמעאל אחי ואמול אותו, וכשהיה בן י"ג שנה הוא עכב בעצמו ולא רצה למול, והיינו דכתיב, אם לא דם שנאת ודם ירדפך: (דעת זקנים בעלי התוספות)

ואף דראיתי בתשובת חתם סופר (יורה דעה תשובה רמה) דעשו שהיה אדמוני לא זכה לימול לשמונה עיין שם, כמדומה דראיתי באיזה מקום בדברי חז"ל נגד זה, ולדינא נמי קודם מתן תורה דאכתי לא כתיב וחי בהם ומצות מילה נצטוו בה אברהם וזרעו אחריו מפי ה' לא היו רשאים לבטלה מחשש סכנה דולד אדום אפילו תימא דהוא כאדום דפרק ר' אליעזר דמילה (שבת קלד). והאמת גם כן פשוט בעיני דהך אדמוני אין לו ענין לאדום דשם דלא נבלע דמו עדיין וזה גם בגדלו היה כן ויצחק אבינו ע"ה בקי ביצירה וטבע ויכול להכיר דאדמימותו אינו משום דלא איבלע דמו עדיין: (דברי סופרים אות לח)

חזון עובדיה. מה ראה עובדיה להפרע מן אדום, אלא אמר הקדוש ברוך הוא...עשו מלו אותו אבותיו, ומאס במילה ובחר בערלה, ועובדיה היה ערל ומאס בה ובחר במילה, אמר הקדוש ברוך הוא יבוא עובדיה שהיה ערל ומאס בה ומל עצמו, ויפרע מן עשו שמלו אותו ועשה עצמו ערל, לפיכך חזון עובדיה: (אגדת בראשית פרק נט)

ובזה יתבאר דברי המדרש (פי' ס"ג) על הפסוק כי לדם אעשך ודם ירדפך אם לא דם שנאת ודם ירדפך. ועשו הוא שונא את הדם [בתמי], רשב"י אמר זה דם בכורה וקרבתו, ר' לוי אמר זה דם מילה, רבנן אמרי שנאת דמו של אדם בגופו כו', ובמכילתא (פי' בשלח) הביא מקרא זה על עמלק, ולפי האמור יש לפרש זה שאמר דם קרבתו היינו שעיקר הקרבן הוא ההכנעה ושבירת הלב וכמו שכתוב (תהלים נא) זבחי אלקים רוח נשברה. ועמלק הוא היפוך מזה שהוא היפוך לבחינה השניה של שבת, ריש לקיש אמר זה דם מילה, כי במצות מילה נשלמות בצורת האדם שלש האותיות של שם שייך דליית יו"ד, ומחמת זה שורה על האדם שם השם ועמלק התנגד לזה, ואדרבה כל ענינו היה להכניס באדם כחות הטומאה, וי"ל שזהו ענין ויזנב בך כל הנחשלים אחריו שפירש"י ז"ל שהיה חותך מילתן של ישראל וזורק כלפי מעלה, שהיה מתנגד שתהיה באדם צורת השם, ובדאי מי שיש בו צורת השם לא בנקל הוא להכניס בו כחות הטומאה כמו, ע"כ היה עמלק מתנגד לו: (שם משמואל)

ויגדלו הנערים...ויעקב איש תם יושב אהלים. (כה כו) ויעקב איש תם יושב אהלים. על פי המדרש שיעקב נולד מהול, ולכן יושב אהלים. שיכול ללמוד תורה, וכדאיתא מגיד דבריו ליעקב. למי שהוא מהול כיעקב:

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. (כה כח) יבאר הכתוב כי לא היה אוהב אותו בשביל בכורתו רק לפי שהיה מהנה אותו בצידו, ולמדנו הכתוב כי עשו הרשע היה ציד משני צדדיו, כי יצוד החיות במדברות ובשדות ממה שהזכיר איש שדה, ויצוד גם כן דעת אביו כשהיה מזמן ההנאות בפיו מתוך ערמת דבריו וזהו, כי ציד בפיו. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה במדרש, עשו הרשע אומר לאביו המלח חייב במעשר והיה יצחק תמה ואמר כמה בני מדקדק במצות, היה אומר לו בני היכן היית היום, אמר לו בבית המדרש ולמדנו הלכה פלונית וענין פלוני, ורוח הקודש צווחת ואומרת (משלי כו) כי יחנן קולו אל תאמן בו כי שבע תועבות בלבו. ועוד דרשו היה צד ומאכיל לאביו ונותן לו שוחד כדי שיטול הברכה, וזהו שכתוב (דברים טז) כי השוחד יעור וגו'. וכתוב ביצחק ותכהין עיניו מראות ע"כ. ואנו רואים כי כשם שהיה עשו איש השוחד כן אנו רואין את זרעו מקבלי שוחד אוהבי הלעטות, כמו שאמר עשו הלעיטני נא, ועליהם אמר דוד ע"ה (תהלים קח) מתרפס ברצי כסף. והם מושכים כח מן השר שלהם שהוא מקבל שוחד ביום הכפורים, וכן כל אומה ואומה מושכת כח מן השר שלה, וכבר ידעת כי ממנו קבל הנחש כח להחטיא ולשפוך דם, והיה הוא אב ושרש לכל בוחרי הדם והאוכלים אותו, והוא העוזר לזרע עשו האדמוני לשפוך דם, והוא המקטרג של ישראל הנמולים והמתרחקים מלאכול דם, ואליו כוון המקטרג הערום אשר בטל ברית מילה והתיר הדם מפני שעלה בחלקו ועל כן מחזיקים בו, וזהו שאמר הנביא לזרע עשו (יחזקאל לה) אם לא דם שנאת ודם ירדפך. יתבאר עליו אבדן מפני שנאתו דם מילה, וזהו שאמר הכתוב (ירמיה מח) וארור מונע חרבו מדם, זה דם המילה: (רבינו בחי)

ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי. (כה לא) מה ראה אבינו יעקב שנתן נפשו על הבכורה, דתנינן, עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורים, משהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים, אמר, יהיה רשע זה עומד ומקריב, לפיכך נתן נפשו על הבכורה, הה"ד (יחזקאל לה) כי לדם אעשך ודם ירדפך אם לא דם שנאת ודם ירדפך. ועשו הוא שונא את הדם, ר' שמואל בר נחמן אמר זה דם בכורה וקרבתו, ר' לוי אמר זה דם של מילה: (מדרש רבה סג)

יעקב איש תם. אמר יעקב, שם הוא הקטן באחיו ושימש לפי שנולד מהול, וברכו וישכן באהלי שם, לכך אקנה הבכורה לשמש בכהונה, ואל ישמש עשו שמושך ערלה וערל אסור לעבוד: (פירוש התפילה לרוקח)

מה שאמר בועז לגואל ביום קנותך מיד רות המואביה, לפי שצפה ברוח הקודש שעתידי לצאת מחלציה שלשלת מלכות בית דוד לכך אמר המואביה כדי שימאן הוא ויקחנה הוא ויזכה לשלשלת גדולה ההיא, ואף דאסור לרמות חבירו לקחת את שלו וזהו בדבר שבממון אבל במצות אף שאי אפשר ליקח מיד הזוכה כגון כסוי ומילה וכיוצא, מכל מקום כל שלא זכה עדיין הם כמדבר המופקר לכל וכל אדם נצטוו להשלים את נפשו ולזכות במצות, וזה ענין יעקב אבינו עליו השלום בבכורה ובברכות, לפי שראה וידע שעשו התמכר לעשות הרע והוא היה צריך לזה לשלימות נפשו: (שערי תשובה סימן תפב בשם אגרת שמואל על רות)

וישמור משמרתני מצותי חקתי ותורותי. (כו ה) הכי קאמר קרא, מתחילה שמר מצותי דהיינו שבע מצות בני נח, ואחר כך חקתי. זו מילה שנקראת חק כמו שכתוב וחק אשר שם בבשרינו. ואחר כך ותורותי. כל מצות התורה, ללמדך שלא קיים כל התורה אלא לאחר המילה, וכך הוא לשון הזוהר הקדוש, (חלק ג) תא חזי, אברהם עד לא אתגזר הא לא אתמר דאיהו נטיר אורייתא כיון דאתגזר מה כתיב (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתני מצותי

חקותי ותורתי. וכלא בגין דאתגזר ואתרשים ביה רשימא קדישא, ונטיר ליה כדקא יאות, סליק ליה כאלו נטר אורייתא כולה:

וישמור משמרתי מצותי. מצותי. שצויתי עליו לפי שעה כגון לך לך ועקידת יצחק, חקותי. שחקקתי עליו לדורות כגון מילה, ותורותי. דברים שהתריתי עליו שלא לעשות: (תוספות השלם)

סתמום פלשתים וימלאום עפר. (כו טו) וימלאום. ב'. וימלאום למלך. (שמואל א יח) גבי מאה ערלות פלשתים. רמז למה שנותנין הערלה בעפר. דבר אחר לפי שעבר אבימלך על שבועתו ומלא הבארות עפר, מלא דוד לשאול ק' ערלות פלשתים בכפלים ונתן לו ר' במקום ק': (בעל הטורים)

ויש רמז במסורה וימלאום עפר. וכתוב בדוד וימלאום למלך. אותן ערלות פלשתים, לרמוז כי וימלאום עפר דהכא בכח הערלה שהיא עפר בלי חיות. ויש לבאר שהג' בארות הם אלה הג' מילה פריעה ואטיפי דדמא, ולכן מקודם אמרו לנו המים כי הערלה נכרתת לגמרי, אחר כך ויריבו גם עליה. היא פריעה שצריכין להפרישה ולהרחיקה, ואחר כך מתגלה אות ברית קודש, והיא רחובות. ואטיפת הדם היא הסרת פסולת שמתערב על ידי בשר הערלה: (שפת אמת)

שני גדיי עזים. (כו ט) מבואר מכאן דמילת בניו הגדולים אינו מעכב מלאכול הפסח כיון שאינו מוטל עוד על האב, וברמב"ם (הלכות קרבן פסח פרק ה) כתב כשם שמילת עצמו מעכבתו מלאכול הפסח כך מילת בניו הקטנים מעכב, ובמנחת חינוך (מצוה ב') האריך שם להוכיח מזה שאין מוטל על האב למול בנו הגדול מדאינו מעכבו לאכול הפסח: (לחם אשי)

ורבקה אמרה אל יעקב. (כו ו) רבקה אמרה, אדם הראשון נולד מהול ונתברך ואתה נולדת מהול, לבוש בגדי אדם הראשון וקבל הברכה: (פירוש התפילה לרוקח)

הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק. (כו יא) במדרש, עשו אחי איש שעיר שמתלכלך בעונות ואין לו במה להתכפר, ואנכי איש חלק שיש לי במה להתכפר ולהתכבס, דבר אחר איש חלק. חלק ה' עמו. כבר כתבתי במקום אחר כי ב' הפירושים אחד הם, לפי שיש בו דביקות בעצם באלקות מצד ברית מילה, לכן אין העונות נדבקיין בו בעצם רק במקרה לכן מתכבס במהרה, ועשו איש שעיר שערות הם המותרות, ועיקר מותרות הגוף הוא הערלה שניתוסף על ידי החטא, לכן מתדבק בו החטא שאינו יכול להתכבס, וגם פירוש המדרש איש שעיר גבר שידין, כי הרוחות ושדים נתדבקו בערלה, לכן ונשא עונותם איש תם שנולד מהול ומתכבס מן העונות ונותנו לאיש שעיר: (שפת אמת)

וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. (כו ז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. שאז הריח בריח בגדיו שנדרש בבראשית רבה על יוסף משיתא ויקום איש צרורות, ודרש ריח בגדיו כמו ריח בוגדיו, וכמו שאמרו (סנהדרין לו). והיינו שאף בהם יש ריח טוב וכמו שאמרו (עירובין כא). תאנים רעות אלו רשעים גמורים וכו', אלו ואלו עתידין שיתנו ריח. והוא הריח כשיתברר ועמד כולם צדיקים וכל מאן דאתגזר איקרי צדיק (כמו שאמרו ז"ל כג.). ויצחק שהיה הראשון שנימול לח' הרגיש ביעקב אבינו עליו השלום שכבר מטתו שלימה דכולם צדיקים וזהו שאמר דריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' דסליק ריחין עלאין קדישין, וכאמור דהריח מורה שנתקן הפגם וזכה לבחינת צדיק: (פרי צדיק פרשת בא)

קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אחי אמך. (כח ב) ארם ביתה בתואל אחי. ס"ת מילה, לפי ששלחו אותו לברוח מן עשו הרשע ושמא יפגע אותו בדרך ויהרגוה או שמא לא ירצו ליתנו לו אשה או שמא ילמוד מלבן הרשע מעשים רעים לכן אמרה לו שזכות... שמירת הברית יעמוד לו שינצל מעשו: (טהרת יום טוב)

ימי ההילולא של צדיקים בשבוע זה	
יום ראשון כ"ח חשוון	הרה"ק ר' אליעזר ליבער מברדיטשוב בהרה"ק ר' אברהם אשכנזי זי"ע
יום שני כ"ט חשוון	הרה"ג ר' דוד צבי אורדנטליך זצ"ל מרא דאתרא דעיר ביתר
ל' חשוון	הרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב ב"ר יהודה ליב זי"ע
יום רביעי ב' כסלו	הגאון ר' עקיבא סופר מפרשבורג ב"ר שמחה בונם זצ"ל
	הגאון ר' אהרן קוטלר ראש ישיבת ליקווד זצ"ל
שבת קודש ה' כסלו	הגאון ר' שלמה אליעזר ב"ר יהודה הלוי איידלס זצ"ל (מהרש"א)

עובדות וסיפורי צדיקים על ברית מילה באיחור

הברית אחר הצהריים כי לא רצה ליבטל מהשיעור

כל שיעור של הרב אהרן קוטלר התארך על פי רוב כשעה ורבע... קרה פעם שתלמידו הגאון רבי גדליה שארר זצ"ל הזמינו להיות סנדק בברית של בנו רבי רפאל שיתקיים ביום שני, ביקש איפוא שיקבעו את מועד הברית לשעה שלוש אחר הצהריים כדי שלא יצטרך ליבטל מלהגיד את השיעור: (אש התורה)

הכנה לברית

הרה"ק יעקב יצחק מביאלא זצוק"ל נהג כמנהג אבותיו מלענטשנא ואוסטרובה שהלכו בדרך פשיסחא, והיה מרבה בהכנות לתפלה ומתפלל בשעה מאוחרת וכמובן שלא היה יכול להפנות לברית מילה אלא בשעה מאוחרת אחר הצהריים, פעם אחת נפגש עם הגאון ר' חיים ברלין שהתגורר תקופה מסוימת בביאלא, רבי חיים התריס כנגדו וטען והלא שנינו זריזין מקדימין למצוות, אולם רבינו ענה לו וכי שנינו זריזין מקדימין את המצוות אלא שזריזין מקדימין למצוות והכנה למצוה אף היא בכלל המצוה והכנה היתה בזמנה, לפי נוסח אחר טען בפניו הגר"ח ברלין וישכם אברהם בבקר ורבינו השיב לו הבה נראה מה הן התוצאות אם כי השכים בבקר הרי רק ביום השלישי ויראו את המקום מרחוק: (תפארת אבות)

ביום הברית לא הולכים לעבודה

הברית מילה אצל רבינו האדמו"ר מקלונבורג זי"ע היו נערכות בשעות המאוחרות של אחר הצהריים בסיום התפלה שארכה כמה שעות, אחד מחשובי החסידים שהסתופפו בצילו של רבינו זי"ע ביקש מרבינו כי יען שאלו שמרחוק יבואו להשתתף בשמחתו המה אנשים העמלים על פרנסתם שעלולים להפסיד מעבודתם, שאלו רבינו זי"ע אם כן מתי הנך רוצה שיהיה הברית, השיב ואמר רצוני שבשעה תשע כבר יסיימו הסעודה, ואכן באותו היום סיימו בשעה תשע את הסעודה, כשבועיים לאחר מכן שוב פנה אחר בבקשה אל רבינו בבקשה דומה, ורבינו לא השיב לו כלום, והברית התקיימה באיחור מאחר שסיים רבינו זי"ע את תפלתו בשעה מאוחרת, לאחר הברית שאל הלה לרבינו זי"ע למה לא השתדל אף אצלו לסיים את הברית בשעה מוקדמת, השיבו רבינו מיניה וביה, ואמור נא לי מה היית עושה לאחר הברית, הלוא היית יוצא לעבודתך, וכי ביום שמקריבים קרבן והוי כיום טוב האיך תעשה מלאכה, אך הלה שידעתי בו שהוא עצמו יעסוק בתורה כל אותו היום ועיקר בקשתו היא עבור אחרים נאותי לבקשתו והתאמצתי בעבורו: (בחצרות החיים)

טבילה לתוספת טהרה אפילו סמוך לשקיעה

מו"ר מריבניץ זצוק"ל הקפיד מאד לטבול לפני המילה והשתדל שלא יהא הפסק בין הטבילה למילה, ומלבד כל זה גם היה נוטל ידיו סמוך למילה, וגודל הקפדתו בזה ראינו פעם אחת בימות החורף בעת שהיום קצר כשנסעתי עם אדמו"ר זצ"ל מברוקלין לברית בעיר מונסי, וסמוך ליציאתנו מבורו פארק הלך הרבי זצ"ל למקוה לטבילת טהרה קודם הברית, וכשהגענו למונסי לאחר פלג המנחה אמר הרבי שרוצה לילך למקוה והגבאי הפציר באדמו"ר זצוק"ל שהזמן מאוחר מאוד וכבר היתה סמוך לשקיעת החמה ועם כל זה הזדרז אדמו"ר זצוק"ל ורץ אל המקוה, וכששאלנוהו הלא כבר היה הרבי במקוה, הראה בידו שאחד הבחורים שישבו עמו ברכב נתנמנם ולכן רוצה להיטהר שנית במקוה: (ברית אברהם הכהן)

בעת שמחה בעת בקשה כשצריך ישועה
היו שותפים במצוות המילה
ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים
שהבריתות נעשים בחדרי ניתוח,
עלות כל ברית 3600 שקלים לשלם לחדר הניתוח
ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלציכם, אמן.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאניס ז"ל הולצמן

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדירים פלוס על שם ברית אבות